

SCI-CONF.COM.UA

**SCIENTIFIC RESEARCH:
MODERN CHALLENGES
AND FUTURE PROSPECTS**

**PROCEEDINGS OF XI INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JUNE 9-11, 2025**

**MUNICH
2025**

UDC 001.1

The 11th International scientific and practical conference “Scientific research: modern challenges and future prospects” (June 9-11, 2025) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2025. 729 p.

ISBN 978-3-954753-06-2

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Scientific research: modern challenges and future prospects. Proceedings of the 11th International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Munich, Germany. 2025. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/xi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-scientific-research-modern-challenges-and-future-prospects-9-11-06-2025-myunhen-nimechchina-arhiv/>.

Editor

Komarytsky M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: munich@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2025 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2025 MDPC Publishing ®

©2025 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1. *Бачинський О. В., Кузьменко О. І.* 15
ПРОДУКТИВНІСТЬ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ
2. *Ліскович В. А.* 19
ЕФЕКТИВНІСТЬ ГАЛУЗІ КІННОЗАВОДСТВА В УКРАЇНІ
3. *Овчарик С. В.* 23
ОГЛЯД СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ САЛАТУ МЕТОДОМ ГІДРОПОНІКИ
4. *Яценко Н. В., Яценко В. В.* 29
ПРОДУКТИВНІСТЬ ПОМІДОРА ЗАЛЕЖНО ВІД ЕФЕКТИВНОСТІ БІОПРЕПАРАТІВ У ВЕСНЯНІЙ ТЕПЛИЦІ

BIOLOGICAL SCIENCES

5. *Головатюк Л. М., Сичов О. А., Ромасюк І. М., Старух А. Ю., Савчук І. М.* 36
ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ВЛАСНОГО ЗДОРОВ'Я ТА ЗДОРОВ'Я ОТОЧУЮЧИХ
6. *Кірсанова В. В.* 41
ВПЛИВ ПЛАСТИКОВИХ ВІДХОДІВ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ
7. *Савицька К. В., Андрєєва О. А.* 46
МЕМБРАННИЙ БІОРЕАКТОР ЯК ПЕРЕДОВА ТЕХНОЛОГІЯ ОЧИЩЕННЯ СТИЧНИХ ВОД

MEDICAL SCIENCES

8. *Gunas M. M.* 53
BODY MASS INDEX IN UKRAINIAN MEN AND WOMEN WITH MULTIPLE SCLEROSIS
9. *Pavlovych O. V.* 56
THE PROBLEM OF DEPRESSIVE AND ANXIETY DISORDERS IN PATIENTS WITH IMPAIRED GLUCOSE TOLERANCE AND TYPE 2 DIABETES MELLITUS
10. *Valovina Yu. D., Golynskyy A. M., Valovina N. Yu., Halii Z. I., Smachylo S. M., Smahlii N. I.* 60
OSTEOPLASTY IN ASEPTIC NECROSIS OF THE FEMORAL HEAD
11. *Бабічева О. О., Самойлова А. В., Вороной І. В.* 62
МЕНЕДЖМЕНТ ТЕРМІЧНИХ ТА ВИБУХОВИХ ОПІКІВ У ВІЙСЬКОВО-ПОЛЬОВИХ УМОВАХ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ
12. *Біляков А. М., Михайличенко Б. В., Зосіменко В. В., Личман Т. В.* 65
СИНДРОМ РАПТОВОЇ СМЕРТІ ГРУДНОЇ ДИТИНИ (SIDS) ТА РАПТОВА НЕЗРОЗУМІЛА СМЕРТЬ У ДИТИНСТВІ (SUDC) В СУДОВО-МЕДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ

13.	Бодня І. П., Лосенко Н. В. ПОСТКОВІДНИЙ СИНДРОМ: МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНІ ДІАГНОСТИЧНО-ЛІКУВАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ	70
14.	Валішкевич Б. В., Різничук Ю. В. ОСОБЛИВОСТІ МЕТАБОЛІЗМУ ВІТАМІНУ D ПРИ ДІАБЕТИЧНОМУ УРАЖЕННІ НИРОК	77
15.	Веремієнко І. О., Подзіна А. С., Бабічева О. О. АНАЛІЗ МАТЕРІАЛІВ ЩОДО НОВІТНІХ ПЕРСПЕКТИВНИХ ПІДХОДІВ НЕЙРОПРОТЕКЦІЇ ПРИ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВІЙ ТРАВМИ У ВІЙСЬКОВО-ПОЛЬОВІЙ ТЕРАПІЇ	79
16.	Волошина Т. А., Сердюк К. А., Котелюх М. Ю. МУЛЬТИФАКТОРНИЙ ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПОШИРЕНІСТЬ ТА ПЕРЕБІГ АЛЕРГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ	83
17.	Гайдаш І. С. ВИДОВИЙ СКЛАД ЗБУДНИКІВ ХРОНІЧНОГО ПЕРІОДОНТИТУ	90
18.	Ганжа Г. О., Гусейнова Фатіма Іл'яс кизи, Ннані Адаобі Меріан, Овчаренко С. С. МІНІМАЛЬНО ІНВАЗИВНА ХІРУРГІЯ В ПЕДІАТРІЇ: ТЕПЕРІШНІЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	92
19.	Гнутова Л. В., Строев М. Ю. УЗАГАЛЬНЕННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ТИМЧАСОВОЇ ЗУПИНКИ КРОВОТЕЧІ	102
20.	Гнутова Л. В., Тихонова Л. В. ТРІЙЧАСТИЙ НЕРВ І ЙОГО РОЛЬ У МОДУЛЯЦІЇ БОЛЮ ПРИ ХРОНІЧНИХ ГОЛОВНИХ БОЛЯХ	106
21.	Горова О. Ю., Расенко А. В. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЗНЕБОЛЕННЯ В ПОЛОГАХ	110
22.	Горова О. Ю., Скорбач О. І. ВПЛИВ МІКРОБІОМУ ПІХВИ НА ЖІНОЧЕ РЕПРОДУКТИВНЕ ЗДОРОВ'Я	115
23.	Давиденко О. М., Федоряк С. О. ТУЛЯРЕМІЯ, КЛІНІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФОРМ ЗАХВОРЮВАННЯ, ПАТОГЕНЕТИЧНІ АСПЕКТИ. НОВІТНІ ПІДХОДИ ДО ДІАГНОСТИКИ	121
24.	Євстаф'єва А. Д., Расенко А. В. МЕТОДИ МОНІТОРИНГУ ГЛИБИНИ ЗАГАЛЬНОЇ АНЕСТЕЗІЇ	127
25.	Завгородня Л. В., Бєлова І. О. СИМУЛЯЦІЇ ЯК МЕТОД ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНІКИ ВИМІРЮВАННЯ ТЕМПЕРАТУРИ: ПОМИЛКИ ТА ЇХ НАСЛІДКИ	134
26.	Іванців О. Р., Вашиків І. А. МОЖЛИВОСТІ ВІДНОВНИХ ЗМІН УЛЬТРАСТРУКТУРИ ПІДШЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ НА ФОНІ МЕДИКАМЕНТОЗНОЇ КОРЕКЦІЇ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ	138

МУЛЬТИФАКТОРНИЙ ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПОШИРЕНІСТЬ ТА ПЕРЕБІГ АЛЕРГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Волошина Тетяна Артемівна

Сердюк Катерина Андріївна

здобувачі вищої освіти І медичного факультету

Котелюх Марія Юріївна

д.мед.н., доцент

кафедри внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології

та алергології імені академіка Л. Т. Малої

Харківський національний медичний університет

м. Харків, Україна

Вступ. Алергічні захворювання є однією з найактуальніших медико-соціальних проблем сучасності, вражаючи значну частину населення в усьому світі та суттєво впливаючи на якість життя пацієнтів. Поширеність алергічних нозологій, таких як atopічний дерматит, бронхіальна астма, алергічний ринокон'юнктивіт, харчова алергія тощо, невпинно зростає, особливо в індустріально розвинених країнах, що пов'язують із комплексною взаємодією генетичних факторів і різноманітних чинників навколишнього середовища.

Відомо, що перебіг алергічних захворювань значною мірою залежить від різноманітних екзогенних та ендогенних факторів, серед яких особливе місце посідають стрес, зміни умов проживання, характер харчування, доступність медичної допомоги та екологічна ситуація. Воєнні конфлікти і пов'язані з ними гуманітарні кризи створюють екстремальні умови, які можуть мати суттєвий і різносторонній вплив на здоров'я населення, зокрема на імунну систему і схильність до розвитку або загострення алергічних реакцій.

Повномасштабне військове вторгнення росії в Україну 24 лютого 2022 року призвело до серйозних викликів для системи охорони здоров'я та для кожного громадянина. Мільйони людей були змушені покинути свої домівки, зазнали значного психоемоційного стресу, зіткнулися зі зміною звичного

способу життя і харчових звичок, обмеженням доступу до якісної медичної допомоги та лікарських засобів. Окрім того, бойові дії спричиняють значне забруднення навколишнього середовища пилом, продуктами горіння, хімічними речовинами, що можуть виступати додатковими тригерами або сенсibilізаторами.

Комплексний аналіз мультифакторного впливу саме тривалої війни на поширеність та особливості перебігу алергій серед населення України досі залишається недостатньо вивченим. Розуміння цих аспектів є критично важливим для розробки ефективних стратегій профілактики, діагностики і лікування алергічних захворювань в умовах воєнного стану та у подальшому в повоєнний період.

Ціль роботи: вивчити зміни у поширеності та характері перебігу алергічних захворювань серед українського населення в умовах повномасштабної війни та виявити ключові фактори, що зумовлюють ці зміни.

Матеріали та методи. Для збору даних серед громадян України була використана спеціально розроблена структурована електронна анкета (опитувальник). Запитання були згруповані у такі розділи: 1. Загальна інформація (вік, стать, основний вид діяльності); 2. Інформація щодо зміни місця проживання та умов проживання після 24.02.2022; 3. Анамнез алергічних захворювань до 24.02.2022 (наявність діагнозу, тип захворювання, тяжкість, отримуване лікування); 4. Оцінка перебігу алергічних захворювань після 24.02.2022 (зміни стану, частота загострень, зв'язок з війною); 5. Інформація про можливе первинне виникнення алергоподібних симптомів після 24.02.2022; 6. Мультифакторний вплив війни (рівень стресу, якість сну, зміни умов довкілля, доступ до медичної допомоги). Запитання були переважно закритого типу (з вибором одного або декількох варіантів відповіді), а також декілька відкритих запитань для надання респондентами розгорнутих коментарів. Перед початком заповнення анкети всі учасники були ознайомлені з метою дослідження та надали інформовану згоду на участь в опитуванні і використання їхніх анонімних даних в узагальненому вигляді в наукових цілях.

Результати та обговорення.

У дослідженні взяли участь 74 респонденти. Соціально-демографічний портрет даної вибірки характеризується переважанням жінок (86,5%, 64 особи), а також осіб молодого та середнього працездатного віку, зокрема вікових груп 36-45 років (32,4%, 24 особи), 18-25 років (25,7%, 19 осіб) та 26-35 років (24,3%, 18 осіб). Менші групи представлені віковими категоріями 46-55 років (5,4%, 4 особи), 66 років і старше (5,4%, 4 особи), 56-65 років (4,1%, 3 особи) та до 17 років включно (2,7%, 2 особи). За основним видом діяльності найбільшу групу становили працюючі особи (39,2%, 29 осіб). Студенти склали 24,3% (18 осіб), домогосподарки/особи у декретній відпустці – 21,6% (16 осіб). Пенсіонери становили 8,1% (6 осіб), а тимчасово непрацюючі/ті, хто шукає роботу – 6,8% (5 осіб). Такий склад вибірки може бути типовим для онлайн-опитувань і відображає активність зазначених категорій населення у цифровому просторі.

Ключовим фактором, що вплинув на життя опитаних, стала вимушена міграція: 89,2% респондентів (66 осіб) змінили місце проживання після 24 лютого 2022 року, з них переважна більшість (68,9%, 51 особа) виїхала за кордон, серед якої 5,4% (4 особи) мали досвід короткострокової міграції з наступним поверненням додому. Практично кожен п'ятий (20,3%, 15 осіб) став внутрішньо переміщеною особою (ВПО) в межах України та лише невелика частка опитаних (10,8%, 8 осіб) не змінювала місця проживання. Важливо зазначити, що більшість цих мігрантів (84,8%, 56 осіб) проживали/проживають в орендованому житлі, решта (15,2%) – у родичів, знайомих, тимчасових притулках, шелтерах і колективних центрах. Це часто означає не лише фінансове навантаження, але й можливу нестабільність, необхідність адаптації до нових побутових умов, іншого мікроклімату приміщень та різноманітних факторів довкілля. Ці чинники, поряд із самим стресом переїзду, також могли суттєво вплинути на їхній психоемоційний стан, якість життя та, відповідно, на перебіг алергічних захворювань.

Для подальшого детального аналізу особливостей впливу війни на

алергічні захворювання, усі респонденти були розподілені на дві основні групи залежно від наявності алергологічного анамнезу до 24 лютого 2022 року: особи, які вже мали діагностовану лікарем алергію (Група 1, 29 осіб, 39,2%), та особи, які зазначили відсутність обтяженого алергологічного статусу (Група 2, 45 осіб, 60,8%).

Аналіз даних у Групі 1 (n=29) показав, що до повномасштабного вторгнення серед цих респондентів найчастіше діагностувалися поліноз (41,3%), харчова (34,5%) та медикаментозна (24,1%) алергії. Рідше – хімічна алергія, кропив'янка й atopічний дерматит (по 17,2%), холодова алергія (13,8%), інсектна алергія, контактний і фотодерматити (по 10,3%). Більшість опитаних цієї групи оцінювали тяжкість свого захворювання до війни як середню (51,7%, 15 осіб) або легку (41,4%, 12 осіб) та переважно отримували лікування лише під час загострень (55,2%, 16 осіб), тоді як регулярну терапію мали лише 17,2% (5 осіб). Це може свідчити про неоптимальний контроль над захворюванням ще до впливу екстремальних факторів війни.

Після 24 лютого 2022 року значна частина респондентів Групи 1 зазначила негативну динаміку перебігу алергічних захворювань. Так, сумарне погіршення стану різного ступеня відмітили 55,2% опитаних (з них 13,8% – значне погіршення, 41,4% – деяке погіршення). Також вираженою була тенденція до почастішання та посилення загострень, про що повідомили 51,7% респондентів цієї групи (13,8% вказали на «значно» та 37,9% на «дещо» частіші/сильніші загострення). Більшість (58,5%) осіб, які відчули погіршення, прямо чи опосередковано пов'язують його з війною та її наслідками: «безумовно пов'язую» – 17,2% від усієї Групи 1, «скоріше так» – 31%, «можливо, частково» – 10,3%. Отримані дані вказують на високу чутливість існуючої алергопатології до кардинальних змін умов життя, спричинених воєнним конфліктом.

У Групі 2 (n=45), яка об'єднала респондентів без діагностованої алергії до повномасштабного вторгнення, аналізувалася частота та характер вперше виниклих алергоподібних симптомів після 24 лютого 2022 року. Так, сумарно

60% опитаних (27 осіб) цієї групи повідомили про появу таких симптомів. Зокрема, у 28,9% (13 осіб) симптоми з'явилися і турбують їх досі, а 31,1% (14 осіб) відзначили поодинокі епізоди алергоподібних проявів. Серед тих, хто відзначив появу нових симптомів (n=27), найчастіше фіксувалися шкірні прояви (свербіж, висипання, сухість тощо) – у 53,6%, ринокон'юнктивіт – у 32,1%, а також реакції, пов'язані з дією фізичних факторів або контактом (фотодерматит, холодова алергія, контактний/хімічний дерматит) – у 28,6%. Рідше (у 14,3%) турбували симптоми з боку дихальних шляхів (кашель, задишка, свистяче дихання) та алергічні реакції на лікарські препарати. Кропив'янка та/або набряк Квінке, а також харчова алергія реєструвалися у 10,7%. Поодинокі випадки стосувалися надмірної місцевої реакції після укусу комахи (3,6%).

Важливо, що з-поміж опитаних з появою нових симптомів (n=27) лише 36,2% (12 осіб) звернулися до лікаря, а встановлений діагноз алергії отримали тільки 24,2% (8 осіб). Це свідчить про можливу недостатню діагностику нових випадків алергії та схильність до самолікування або ігнорування симптомів в умовах війни. Виявлення значної частки осіб з вперше виниклими алергоподібними симптомами серед тих, хто раніше не мав діагностованої алергії, є тривожним сигналом. Це може вказувати на маніфестацію латентної схильності до алергії під впливом потужних стресових факторів, змін умов довкілля, харчування та інших наслідків воєнного конфлікту.

Війна справила значний негативний вплив на психоемоційний стан та умови життя переважної більшості опитаних. Так, 79,7% (59 осіб) загальної когорти опитаних відзначили значне підвищення рівня стресу та тривоги, ще 17,6% (13 осіб) – деяке підвищення. Таким чином, понад 97% респондентів відчували зростання стресового навантаження. Якість сну також суттєво погіршилася: 52,7% (39 осіб) повідомили про значне погіршення, а 35,1% (26 осіб) – про деяке погіршення сну після 24 лютого 2022 року.

Погіршення умов довкілля, що могли вплинути на перебіг/виникнення алергії (наприклад, якість повітря, води, їжі, наявність плісняви у житлі),

помітили майже дві третини респондентів: 33,8% (25 осіб) вказали на значні негативні зміни, а ще 32,4% (24 особи) – на певні, хоч і не суттєві зміни. Проблеми з доступом до необхідної медичної допомоги з приводу алергічних захворювань після початку повномасштабної війни відзначили 40,6% респондентів. Зокрема, 6,8% (5 осіб) зіткнулися зі значними труднощами або неможливістю отримати допомогу, а 33,8% (25 осіб) – з помірними перешкодами (довге очікування, фінансові, логістичні тощо). Водночас 20,3% (15 осіб) взагалі не мали потреби звертатися чи купувати ліки. Ці дані підкреслюють комплексний негативний вплив війни.

Аналіз відповідей на відкрите запитання щодо особистого досвіду з алергією під час війни виявив часті згадки про вплив стресу на загострення симптомів, труднощі з адаптацією до нових умов проживання (зокрема, плісняви в орендованому житлі), а також проблеми з доступом до звичних лікарських засобів та консультацій спеціалістів, що ускладнює своєчасне лікування і контроль над хворобою. Деякі респонденти відзначали появу алергічних реакцій на продукти або побутову хімію, з якими раніше не стикалися.

Висновки. Повномасштабна війна в Україні супроводжується вираженим негативним впливом на психоемоційний стан населення: понад 97% опитаних відчули зростання стресового навантаження, а 87,8% – погіршення якості сну. Крім того, 89,2% респондентів були змушені змінити місце проживання, що створило додаткові стресові умови та зміни в оточуючому середовищі.

У пацієнтів з діагностованими до 24 лютого 2022 року алергічними захворюваннями (39,2% вибірки) натепер спостерігалось значне погіршення контролю над хворобою: 55,2% повідомили про погіршення загального перебігу, а 51,7% – про частіші та/або сильніші загострення. Більшість (58,5%) пацієнтів пов'язували ці негативні зміни безпосередньо з наслідками війни. Серед осіб без попереднього алергологічного анамнезу (60,8% вибірки) у 60% респондентів від початку повномасштабної війни вперше виникли алергоподібні симптоми, найчастіше шкірні прояви (53,6%) та

ринокон'юнктивіт (32,1%), що свідчить про можливу маніфестацію або розвиток алергії de novo під впливом стресових і екологічних факторів війни.

Доступ до медичної допомоги з приводу алергічних захворювань був ускладнений для 40,6% респондентів. Рівень звернень до лікаря з приводу вперше виниклих симптомів виявився низьким (лише 44,4% серед тих, хто мав симптоми, звернулися до лікаря), що створює ризики недостатньої діагностики та неадекватного лікування алергічних станів.

Проведене дослідження підтверджує мультифакторний негативний вплив війни на поширеність та перебіг алергічних захворювань серед населення України, що зумовлено комплексною дією психоемоційного стресу, вимушеної міграції, змін умов довкілля та обмеженого доступу до медичної допомоги. Отримані дані підкреслюють необхідність розробки специфічних рекомендацій для пацієнтів з алергією та підвищення настороженості лікарів щодо можливого зростання алергопатологій в умовах тривалого воєнного конфлікту.